

ПРАВОВА ПРИРОДА МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ

Возний М.В.

*аспірант кафедри приватного та публічного права,
Київський національний університет технологій та дизайну
м. Київ, Україна*

Відносини, пов'язані із справлянням митних платежів, регулюються Митним кодексом України (далі – МК України), Податковим кодексом України (далі – ПК України) та іншими законами України з питань оподаткування [1]. Наявність серед джерел правового регулювання митних платежів нормативно-правових актів різних галузей законодавства потребує з'ясування важливого питання щодо правової природи митних платежів, оскільки від цього залежить можливість або неможливість застосування відповідного правового регулювання при їх адмініструванні [2, с. 145].

Відповідно до п.п. 14.1.113 п. 14.1 ст. 14 ПК України митні платежі – це податки, що відповідно до цього Кодексу або митного законодавства справляються під час переміщення або у зв'язку з переміщенням товарів через митний кордон України та контроль за справлянням яких покладено на контролюючі органи [3]. Згідно п. 27 ч. 1 ст. 4 МК України до митних платежів належить мито, акцизний податок із ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції), податок на додану вартість із ввезених на митну територію України товарів (продукції) [1]. У ст. 9 ПК України передбачено, що мито, податок на додану вартість, акцизний податок належать до системи загальнодержавних податків [3]. Згідно п. 1.2 ст. 1 ПК України правила оподаткування товарів, що переміщуються через митний кордон України, визначаються цим Кодексом, крім правил оподаткування товарів митом, які встановлюються МК України та іншими законами з питань митної справи [3].

У ст. 270 МК України передбачено, що правила оподаткування товарів, що переміщуються через митний кордон України, митом, крім особливих

видів мита, встановлюються цим Кодексом та міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Правила оподаткування особливими видами мита встановлюються законами України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту», «Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту», «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну», окремим законом щодо встановлення додаткового імпортного збору. Правила оподаткування товарів, що переміщуються через митний кордон України, іншими (крім мита) митними платежами встановлюються ПК України з урахуванням особливостей, що визначаються цим Кодексом. Особливості оподаткування митними платежами товарів, поміщених у відповідний митний режим, визначені у статті 286 та розділі V цього Кодексу, а також у розділах V і VI ПК України [1].

Звідси слідує, що правила оподаткування товарів, що переміщуються через митний кордон України, митом регламентовано МК України (Глава 42 Розділ IX), акцизного податку із ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції) та податку на додану вартість із ввезених на митну територію України товарів (продукції) – ПК України (Розділи VI та V). Отже, що інститут митних платежів об'єднує в собі норми як податкового, так і митного законодавства [4, с. 24].

З цього приводу Ю.В. Оніщик зазначає, що інститут митних платежів займає особливе місце в системі українського права, оскільки це обумовлено міжгалузевим характером правових норм, що регулюють відносини, пов'язані із їх функціонуванням. Зазначене дає підстави стверджувати, що категорія «митні платежі» являє собою комплексний (міжгалузевий) правовий інститут, який об'єднує в собі норми різних галузей законодавства. Головна особливість цих обов'язкових платежів полягає у тому, що всі вони справляються при переміщенні товарів через митний кордон [5, с. 64].

Таким чином, згідно чинного законодавства митні платежі являють собою податки, що справляються відповідно до податкового та митного

законодавства під час переміщення або у зв'язку з переміщенням товарів через митний кордон України. Водночас, слід зауважити, що відносини у сфері справляння податків є предметом податкового права як інституту фінансового права, і це вказує на фінансово-правову природу митних платежів. При цьому є інші види платежів, які справляються під час переміщення або у зв'язку з переміщенням товарів через митний кордон (єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон України [6]; плата за виконання митних формальностей митними органами поза місцем розташування цих органів або поза робочим часом, установленим для них [7] тощо), однак законодавцем до митних платежів вони не віднесені. У зв'язку з цим існуюче на сьогодні законодавче регулювання інституту митних платежів потребує перегляду та удосконалення.

Список використаних джерел:

1. Митний кодекс України: Закон України від 13 березня 2012 року № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text> (дата звернення 02.11.2023).
2. Оніщик Ю.В. Правове регулювання митних відносин в Україні та в країнах Європейського Союзу: фінансово-правовий аспект: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2014. 439 с.
3. Податковий кодекс України: Закон України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення 02.11.2023).
4. Оніщик Ю.В. Правова конструкція «митні платежі»: проблеми сучасної інтерпретації. Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму. 2016. № 3-4. С. 23–28.
5. Оніщик Ю.В. Інститут митних платежів: особливості правового регулювання. Митна справа. 2012. № 5 (83). С. 61–66.

6. Про єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон України: Закон України від 4 листопада 1999 року № 1212-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1212-14#Text> (дата звернення 02.11.2023).

7. Плата за виконання митних формальностей митними органами поза місцем розташування цих органів або поза робочим часом, установленим для них: наказ Міністерства фінансів України від 23 жовтня 2017 року № 862. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1385-17#Text> (дата звернення 02.11.2023).